

ग्रामीण कृषी मौसम सेवा

भारत मौसम विभाग

प्रायोगिक ब्लॉक लेव्हल अॅग्रोमेट अॅडव्हायझरी बुलेटिन
(आयएमडी आणि आयसीएआर चा संयुक्त उपक्रम)

हवामानावर आधारीत कृषि सल्ला

दिनांक : 09-07-2024

नागपूर(महाराष्ट्र) मध्ये नरखेड ब्लॉक करा साठी हवामान पूर्वानुमान - वर जारी :2024-07-09 (पुढील पाच दिवसांसाठी सकाळी ८:३० वाजेपर्यंत वैध)

हवामान घटक	2024-07-10	2024-07-11	2024-07-12	2024-07-13	2024-07-14
पर्जन्यमान (मिमी)	10.7	10.2	14.1	18.1	29.5
कमाल तापमान (अं.से)	33.0	33.1	31.6	31.0	30.3
किमान तापमान (अं.से)	24.7	24.8	25.0	24.1	24.3
सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (टक्के)	88	86	88	86	90
दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (टक्के)	55	56	62	66	74
वाऱ्याचा वेग(किमी/तास)	8	14	22	19	15
वाऱ्याची दिशा(अंश)	150	255	283	283	286
मेघाच्छादन (ऑक्टा)	8	8	7	7	7

हवामान सारांश / चेतावणी:

• भारतीय हवामान विभाग, प्रादेशिक हवामान केंद्र, नागपूर च्या तालुकास्तरीय मूल्यवर्धित अंदाजानुसार, पुढील पाच दिवस दिनांक १० ते १४ जुलै २०२४ दरम्यान मुख्यतः ढगाळ राहण्याची शक्यता, • दिनांक १०, ११, १२, १३ व १४ जुलै २०२४ रोजी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस होण्याची शक्यता, • दिनांक १०, ११, १३ व १४ जुलै २०२४ रोजी मेघगर्जना व विजांचा कडकडाट होण्याची शक्यता वर्तविण्यात आली आहे. • विस्तारित स्वरूपाच्या अंदाज प्रणालीनुसार विदर्भामध्ये दिनांक १४ जुलै ते २० जुलै २०२४ दरम्यान सरासरी एवढापाऊस होण्याची शक्यता तर कमाल व किमान तापमान सरासरी एवढे राहण्याची शक्यता वर्तविण्यात आली आहे.

कृषि सल्ला:

• पुढील ३ दिवस सार्वत्रिक स्वरूपाच्या पावसाची शक्यता लक्षात घेता, कृषी रसायनांच्या फवारणीची कामे तसेच उभ्या पिकात खते देण्याची कामे २ ते ३ दिवस पुढे ढकलावी. • आंतरमशागतीची कामे जसे कि खुरपणी, डवरणी इत्यादी कामे स्थानिक स्वच्छ व शांत हवामान परीस्थिती असताना करावी. • ज्या ठिकाणी कपाशी, सोयाबीन तूर अशा इत्यादी पिकाची पेरणी झाली आहे अशा ठिकाणी वाफसा आल्यानंतर ज्या ठिकाणी खांडे पडले असतील त्या ठिकाणी बियाणे पेरून खांडे भरून घ्यावेत. • तण व्यवस्थापनासाठी उगवण पश्चात तणनाशकांचा वापर हा जमिनीमध्ये पुरेसा ओलावा असताना आणि शांत आणि स्वच्छ हवामान परिस्थिती असतांना करावा. विभिन्न तणनाशके एकमेकांमध्ये मिसळू नये, विभिन्न सक्रीय घटकांचा तण व्यवस्थापनासाठी सुरक्षित आणि कार्यक्षम तण व्यवस्थापनासाठी फक्त पूर्व-मिश्रित तणनाशकांचा वापर करावा. • मेघगर्जनसह विजांचा कडकडाट होण्याचा अंदाज वर्तविलेल्या दिवशी गाय, म्हैस, शेळ्या, मेंढ्या व इतरपाळीव जनावरे मोकळ्या जागेत चरावयास सोडण्याचे टाळावे. जनावरे हे खुल्या पाण्याचे स्त्रोत, नदी किंवा तलाव वट्टक्टर व इतर धातूच्या अवजारांपासून दूर ठेवावे. जनावरांना गोठ्यामध्ये पुरेश्या चारा व पाण्याची व्यवस्था करावी. शेतकरी व शेतमजूर बांधवांनी विजांचा कडकडाट होण्याचा अंदाज लक्षात घेता स्वतः ची तसेच पशुधनाची काळजी घ्यावी. झाडाखाली आश्रय घेणे कटाक्षाने टाळावे तसेच पशुधनाचा सुद्धा झाडाखाली आश्रय टाळावा.

संक्षिप्त संदेश सल्ला:

• आंतरमशागतीची कामे जसे कि खुरपणी, डवरणी इत्यादी कामे स्थानिक स्वच्छ व शांत हवामान परीस्थिती असताना करावी.

पिक निहाय सल्ला:

पिक	पिक निहाय सल्ला
कपाशी	• ज्या ठिकाणी कपाशी पेरणी झाली आहे अशा ठिकाणी वाफसा आल्यानंतर ज्या ठिकाणी खांडे पडले असतील त्या ठिकाणी बियाणे पेरून खांडे भरून घ्यावेत. • पिक उगवणीनंतर तन व्यवस्थापनासाठी, रुंद पानाच्या तन नियंत्रणासाठी पायरिथिओबॅक सोडियम १० % ईसी १२.५ मिली ते १५ मिली प्रति लिटर पाणी किंवा गवतवर्गीय प्रकारच्या तन नियंत्रणासाठी किझालोफॉप इथाइल ५ % ईसी १५ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून जमिनीमध्ये पुरेसा ओलावा असताना फवारणी करावी. • पिक उगवणीनंतर रुंद व अरुंद पानाच्या तन व्यवस्थापनासाठी पायरिथिओबॅक सोडियम ६ % ईसी + किझालोफॉप इथाइल ४ % ईसी २० ते २५ मिली प्रति १० लिटर पाणी या प्रमाणात स्थानिक स्वच्छ हवामान परिस्थिती असताना फवारणी करावी. • डवरणी आणि खुरपणीची कामे शक्यतो सकाळच्या वेळी करावी. प्रभावी तन व्यवस्थापनासाठी तन २ ते ३ पानावर असताना तन नाशकाचा वापर करावा.
भात	• उगवणपश्चात:- बिस्पायरीबॅक सोडियम २०% + पायरोझोसल्फुरॉन इथाइल १५% WGD ३५% @ ०.२ gm १० लिटर पाण्यात पेरणीनंतर १० ते १२ दिवसांनी किंवा मेटसलफ्यूरॉन मिथील १०% + क्लोरिम्युरोन इथाइल १०% WP २०% @ ०.७ ग्रॅम पेरणीनंतर २० ते २५ दिवसांनी १० लिटर पाण्यात फवारणी करावी.
सोयाबीन	• ज्या शेतकरी बांधवांची सोयाबीन पेरणी राहिली असल्यास, त्यांनी सोयाबीन पेरणीसाठी दोन ओळीतील अंतर ३० सेंमी पर्यंत कमी करून तसेच बियाणे दर हा प्रति हेक्टरी ९० ते १०० किलो बियाणे पर्यंत वाढवून पेरणी हि ह्या आठवड्या अखेर करावी. • उशिरा सोयाबीन पेरणी करणाऱ्या शेतकरी बांधवांनी कमी कालावधीच्या जेएस-२०-३४, एनआरसी १३०, एनआरसी १३१, एनआरसी १३८, एनआरसी १५०, एनआरसी १८१, एनआरसी १५७, एनआरसी १६५ या सारख्या सोयाबीन वाणांच्या लागवडीस प्राधान्य द्यावे. • सोयाबीन पिकासाठी शिफारशीतील उगवण पश्चात तणनाशक (पेरणीनंतर १५-२० दिवसांनी) असलेले तणनाशक: सोयाबीन पिकामध्ये उगवण पश्चात तणांचे व्यवस्थापनासाठी इमाझीथापर १० एस एल @ १.०० लिटर प्रति हेक्टर प्रति ५०० ते ६०० लिटर पाणी किंवा इमाझीथापर ७० % डब्ल्यूजी + सर्फॅक्टंट @ १०० ग्रॅम प्रति हेक्टर प्रति ५०० लिटर पाणी किंवा किझालोफॉप-इथिल ५ ईसी @ ०.७५ ते १.०० लिटर प्रति हेक्टर प्रति ५०० ते ६०० लिटर पाणी किंवा किझालोफॉप-पी-इथिल १० ईसी @ ३७५ ते ४५० मिली लिटर प्रति हेक्टर प्रति ३०० ते ५०० लिटर पाणी किंवा फेनोक्साप्रॉप-पी- इथाइल ९.३ ईसी @ १.११ लीटर प्रति हेक्टर प्रति २५० ते ३०० लिटर पाणी किंवा किझालोफॉप -पी-टेफ्युरिल ४.४१ ईसी @ ०.७५ ते १.०० लिटर प्रति हेक्टर प्रति ४०० लिटर पाणी किंवा फ्लुअझीफॉप-पी-ब्युटाइल १३.४ ईसी @ १ ते २ लिटर प्रति हेक्टर प्रति ५०० लिटर पाणी किंवा हॅलॉक्सीफॉप आर मिथाइल १०.५ ईसी @ १ ते १.२५ लिटर प्रति हेक्टर प्रति ५०० लिटर पाणी किंवा प्रोपेक्झिफॉप १० ईसी @ ०.५ ते ०.७५ लिटर प्रति हेक्टर प्रति ५०० ते ७५० लिटर पाणी किंवा फ्लुथियासेट मिथाइल १०.३ ईसी @ १२५ मिली प्रति हेक्टर प्रति ५०० लिटर पाणी किंवा क्लेथोडीम २५ ईसी @ ०.५ ते ०.७५ लिटर प्रति हेक्टर प्रति ५०० ते ७५० लिटर पाणी प्रमाणात कोणतेही एक तणनाशक तणांचा प्रकार लक्षात घेऊन जमिनीत पुरेसा ओलावा सूर्यप्रकाश असतानाच वापरावे. • लेबल क्लेम शिफारस काळजीपूर्वक वाचून घ्यावी तसेच त्यातील सूचनांचे काळजीपूर्वक पालन करावे.
सोयाबीन	• सोयाबीन पिकासाठी शिफारशीतील उगवण पश्चात पूर्व मिश्रित (पेरणीनंतर १५-२० दिवसांनी) असलेले तणनाशक: सोयाबीन पिकामध्ये पूर्व मिश्रित तन नाशकाद्वारे उगवण पश्चात तणांचे व्यवस्थापन खालीलपैकी कोणतेही एक तणनाशक जसे कि, फ्लुअझीफॉप-पी-ब्युटाइल + फोमेसाफेन एसएल @ १ लिटर प्रति हेक्टर प्रति ५०० लिटर पाणी किंवा इमाझीथापर ३५ + इमाझामॉक्स ३५ डब्ल्यूजी @ १०० ग्रॅम प्रति हेक्टर प्रति ३७५ ते ५०० लिटर पाणी किंवा प्रोपेक्झिफॉप २.५ % + इमॅझेथापियर ३.७५ % एमई @ २.० लिटर प्रति हेक्टर प्रति ५०० लिटर पाणी किंवा सोडियम एसफ्लोरोफेन १६.५ + क्लोडिनाफॉप प्रोपार्गिल १८ ईसी @ १.० लिटर प्रति हेक्टर प्रति ५०० लिटर पाणी किंवा फोमेसाफेन १२ + किझालोफॉप इथाइल ३ % एससी @ १.५ लिटर प्रति हेक्टर प्रति ५०० लिटर पाणी किंवा किझालोफॉप इथाइल १० % ईसी + क्लोरीमुरॉन इथाइल २५ % डब्ल्यूजी + सर्फॅक्टंट (०.२ %) (हर्बिसाइड) (ट्विन पॅक) @ ३७५ मिली + ३६ ग्रॅम + ०.२ % प्रति हेक्टर प्रति ३०० लिटर पाणी या प्रमाणात तणांचा प्रकार लक्षात घेऊन जमिनीत पुरेसा ओलावा सूर्यप्रकाश असतानाच वापरावे. • लेबल क्लेम शिफारस काळजीपूर्वक वाचून घ्यावी तसेच त्यातील सूचनांचे काळजीपूर्वक पालन करावे.
तूर	• तूर पिकामध्ये वाफसा अवस्थेत डवरणी आणि खुरपणीची कामे शक्यतो सकाळच्या वेळी करावी.
मका	• मका पिकामध्ये वाफसा अवस्थेत डवरणी आणि खुरपणीची कामे शक्यतो सकाळच्या वेळी करावी.

फळे आणि भाजीपाला पिक निहाय सल्ला:

फळे आणि भाजीपाला पिक	फळे आणि भाजीपाला पिक निहाय सल्ला
संत्रा	- जमिनीमध्ये पुरेसा ओलावा असल्याची खात्री आणि वाफसा आल्यानंतर भरून ठेवलेल्या खड्ड्यांमध्ये संत्र वर्गीय फळझाडांच्या कलमांची लागवड करावी. कलमा लावतांना कलमांचा डोळा १५ ते २० सेंमी उंचीवर असावा. कलमा लावण्यापूर्वी मुळांना मेफेनोक्झाम एम झेड-६८ २.५ ग्राम आणि कार्बेन्डाझीम ५० % डब्ल्यूपी १ ग्राम प्रती १ लिटर पाणी या प्रमाणे द्रावण तयार करून बुडवून नंतर लावावीत. - झाडांच्या बुंध्याजवळ पाणी साचून राहणार नाही याची काळजी घ्यावी. झाडावरील पानसोट काढून टाकावेत. दोन ओळीमधील मोकळ्या जागेत उडीद, मुग, सोयाबीन, भुईमुग इत्यादी पिकाची आंतरपीक म्हणून लागवड करावी. हिरवळीच्या खताच्या उपलब्धतेसाठी धेंचा किंवा ताग ४० किलो प्रती हेक्टर बियाणे या प्रमाणात पेरणी करावी. - नवीन नवतीवर सिट्रस सिला, मावा आणि नाग अळीचा प्रादुर्भाव सामान्यपणे दिसून येतो. या किडींच्या व्यवस्थापनासाठी डायमिथोएट# ३० ईसी @ २० मिली किंवा थायमेथोक्झाम# २५ डब्ल्यूजी @ ३.० ग्राम किंवा इमिडाक्लोप्रोड# १७.८ एसएल @ ५.० मिली तसेच कोळी किडीच्या व्यवस्थापनासाठी डायफेनथीयुरोन# ५० डब्ल्यूपी @ २० ग्राम प्रती १० लिटर पाण्यात मिसळून नवतीच्या काळात स्वच्छ हवामान परिस्थिती असताना फवारणी करावी. आवश्यकता भासल्यास वरीलपैकी कोणत्याही किटक नाशकाची १५ दिवसांच्या अंतराने फवारणी करावी.
मिरची	- मिरची च्या ४ ते ६ आठवड्यांच्या वयाच्या रोपांची लागवड वाफसा अवस्थेत करावी. - मिरचीच्या रोपांची लागवड करण्यापूर्वी रोपांचे शेंडे डायमिथोएट ३० ईसी १० मि. ली + पाण्यात मिसळणारे गंधक (८० %) ३ ग्रॅम + मॅन्कोझेब ७५ % डब्ल्यूपी २.५ ग्रॅम एक लिटर पाण्याच्या द्रावणात बुडवून लावावे.

पशुधन विषयक निहाय सल्ला:

पशुधन विषयक	पशुधन विषयक निहाय सल्ला
गाय	- पाऊसव विजांचा कडकडाट होण्याची शक्यता लक्षात घेता गाय, म्हैस, शेळ्या, मेंढ्याव इतर पाळीव जनावरे मोकळ्या जागेत चरावयास सोडण्याचे टाळावे. जनावरे हे खुल्या पाण्याचे स्त्रोत, नदी किंवा तलाव व ट्रक्टर व इतरधातूच्या अवजारांपासून दूर ठेवावे. - जनावरे पावसात फार काळ भिजणार नाहीत याची काळजी घ्यावी. - गोठ्यातील जमीन कोरडी ठेवावी व स्वच्छता राखावी. - बुरशी लागू नये यासाठी जनवारांचे खाद्य व चारा सुरक्षित साठवावा. - जनावरांच्या गोठ्याचा सभोवतालील परिसर स्वच्छ व निरोगी ठेवावा आणि गोठ्याभोवती असलेली अनावश्यक झाडे झुडुपे काढून टाकावीत. - नवीन हिरवा चारा जास्त प्रमाणात खाण्यास जनावरांना प्रतिबंध करावा.
बकरा किंवा बकरी	शेळ्यांना पायखुरी/तोंडखुरी, घटसर्प आणि आंत्रविषार टाळण्याकरिता पशुवैद्यकीय अधिकाऱ्याच्या सल्ल्याने लसीकरण करावे. जनावरांना स्वच्छ आणि थंड पाण्याची सोय करावी.

कुकुटपालन विषयक निहाय सल्ला:

कुकुटपालन विषयक	कुकुटपालन विषयक निहाय सल्ला
पक्षी	पक्षांना सकस आहार तसेच स्वच्छ व थंड पाण्याची व्यवस्था करावी.

इतर (माती / जमीन तयार करणे) निहाय सल्ला:

इतर (माती / जमीन तयार करणे)	इतर (माती / जमीन तयार करणे) निहाय सल्ला
सामान्य सल्ला	तननाशकाची खरेदी आणि फवारणी करताना लेबल नीट वाचून घ्यावे. ढगाळ हवामान व पाऊस असताना तननाशकाची फवारणी करू नये. वारा नसताना व जमिनीत पुरेसा ओलावा असताना उगवण पूर्व तन नाशकाची फवारणी करावी. फवारणीकरिता स्वच्छ पाणी वापरावे तसेच कडक उन्हात उगवण पश्चात फवारणी टाळावी. तन नाशकाचा वापर काळजीपूर्वक करावा. फवारणी पूर्वी फवारणी पंप स्वच्छ धुवून घ्यावा. ढगाळ हवामान असताना फवारणी करू नये. शिफारशीत नसलेली भिन्न तननाशके एक मेकांत मिसळू नये. तननाशकाची फवारणी पूर्वी जमिनीमध्ये पुरेसा ओलावा असल्याची खात्री करावी.

